

DECLARACIÓ AL CONGRÉS CONTRA LA GUERRA D'AMSTERDAM¹

Lev Trotski

25 de juliol de 1932

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de: “Declaración al Congreso contra la Guerra de Amsterdam”, en, <http://www.marxists.org/espanol/trotsky/ceip/escritos/Libro2/ContextHelp.htm>

Cada dia que passa es fa més evident el perill d'una nova guerra mundial. El marxisme ha denunciat de manera irrefutable els motius d'aquest perill.

Les forces productives de la humanitat han desbordat, des de fa molt de temps, els límits de la propietat privada i les fronteres de l'estat nacional. La humanitat només es pot salvar amb una economia socialista basada en la divisió internacional del treball. Inlluït per una direcció conservadora, el proletariat fracassà en el compliment del seu objectiu revolucionari. Aleshores fou retribuit amb la Guerra Mundial de 1914-1918. Els camps democràtics del “desenvolupament pacífic”, adversaris dels mètodes revolucionaris, són els responsables directes de les desenes de milions de morts i ferits en la carnisseria imperialista.

En els quinze anys transcorreguts des d'aleshores el món imperialista no ha après res ni ha oblidat res. Les seues contradiccions internes s'han aguditzat. La crisi actual revela una terrible desintegració social de la civilització capitalista, amb senyals evidents de què la gangrena avança. L'única cosa que podrà salvar la humanitat és el bisturí de la revolució proletària.

Les classes dominants es debaten al mig d'aquesta situació desesperada. Les seues dificultats financeres i el seu temor al poble les obliguen a cercar una solució en els acords de limitació de l'armament. D'altra banda, en elevar cada vegada més les tarifes duaneres i incrementar les restriccions a la importació, els governants continuen constrenyent el mercat mundial, aprofundint la crisi, aguditzant els antagonismes nacionals i preparant noves guerres. Els partits

¹ Declaració al Congrés contra la Guerra d'Amsterdam, *The Militant*, 27 d'agost de 1932.

reformistes, avui com ahir enemics d'una solució revolucionària per la via socialista, carreguen una vegada més amb tota la responsabilitat per la misèria de la crisi i l'imminent horror d'una nova guerra.

La contradicció entre les forces productives i els límits de l'estat nacional ha assumit la seua forma més tremenda i insuportable en Europa, el vell bressol del capitalisme. Amb el seu laberint de fronteres i tarifes duaneres, els seus exèrcits desgastats i els seus monstruosos deutes nacionals, l'Europa de Versalles és una font constant de perills militars i de provocacions de guerra. I ara ja no la pot unificar la burgesia, la mateixa classe que l'exhaurí i balcanitzà. Per aconseguir-ho calen altres mitjans i altres forces.

Només en la Rússia tsarista se li arrencà el poder a la burgesia. Gràcies a la seua direcció revolucionària, el jove proletariat rus pogué demostrar concretament, per primera vegada en la història mundial, les inesgotables possibilitats que ofereix el sistema de la dictadura proletària i l'economia planificada. Les gegantines conquestes econòmiques i culturals d'un país endarrerit transformat en un país dels obrers i els camperols assenyalen a tota la humanitat el camí a seguir.

Esperem ara que el govern soviètic complemente el seu Segon Pla Quinquennal amb un extens pla de col·laboració econòmica amb els països capitalistes avançats, la qual cosa obrirà gegantines perspectives i possibilitats a les masses, que pateixen sota el pes de la crisi i la desocupació. Més enllà dels seus resultats immediats, aqueix pla serà una immensa força d'atracció al socialisme per a milions i milions de treballadors.

Per cert, el sistema social actual de la Unió Soviètica encara està molt lluny del socialisme. Però resulta d'una importància incalculable pel fet d'haver començat a caminar vers el socialisme. Arribarà més precisament i ràpida al socialisme com més prompte el proletariat dels països avançats li arranque el poder a la burgesia i cree les premisses definitives d'una societat nova, que només podrà ser construïda sobre una base internacional.

El perill de la guerra mundial amenaça la mateixa existència del primer estat obrer. Més enllà de quines siguuen les causes de la guerra, més enllà del lloc on esclate, en la seua etapa final es girarà inevitablement contra l'URSS. La burgesia europea i mundial no abandonarà l'escena sense intentar una transfusió de sang de les artèries del jove estat obrer a les de l'imperialisme agonitzant.

En aquest darrer any, les flames de la guerra han amenaçat les fronteres de la Unió Soviètica tant des de l'Orient Llunyà com des d'Occident. Al mateix temps que estrangula la independència de Xina, Japó construeix a Manxúria

fortaleses des de les quals pot colpejar l'URSS. L'antagonisme entre Japó i Estats Units no pot frenar els militaristes de Tòquio, ja que en una futura guerra contra la Unió Soviètica es consideraran l'avantguarda de l'imperialisme mundial. D'altra banda, el colp d'estat portat a terme per Hindenburg, seguint les ordres de Hitler, aplanava el camí a un règim feixista en Alemanya i planteja la perspectiva d'una lluita a mort entre la Unió Soviètica i una Alemanya feixista. A Europa i en el món sencer s'anuncien colossals esdeveniments.

Sota aquestes condicions, lluitar contra la guerra significa lluitar per a salvar la vida de desenes de milions d'obers i camperols de la generació que cresqué després de la gran carnisseria, per a preservar les conquestes del treball i del pensament, per a salvar el primer estat obrer i el futur de la humanitat.

En conseqüència, la tasca és enorme i exigeix gran claredat sobre els mètodes per a realitzar-la. És fàcil condemnar la guerra; allò de difícil és superar-la. La lluita contra la guerra és una lluita contra les classes que governen la societat i tenen a les seues mans tant les seues forces productives com les seues armes destructives. És impossible detenir la guerra amb la indignació moral, els mítings, els articles periodístics i els congressos. Mentre la burgesia tinga davall el seu control els bancs, les fabriques, la terra, la premsa i l'aparell estatal, podrà arrossegat els pobles a la guerra cada vegada que els seus interessos ho exigisquen. Però les classes dominants mai cedeixen el poder sense lluitar. Observem el que passa en Alemanya. Quan els interessos fonamentals de les classes dominants es veuen amenaçats, la democràcia cedeix el pas a la violència. Només es pot derrocar la burgesia amb les armes a la mà; només la *guerra civil* pot detenir la *guerra imperialista*.

Els bolxevics leninistes rebutgem absolutament i denunciem la fal·laç distinció entre guerra "ofensiva" i "defensiva". En una guerra entre estats capitalistes aquesta diferenciació no és més que un subterfugi diplomàtic per a enganyar el poble. Els bandits capitalistes sempre fan guerres "defensives", encara que Japó vaja contra Xangai i França contra Síria o El Marroc. El proletariat revolucionari només distingeix entre les *guerres d'opressió* i les *guerres d'alliberament*. El caràcter d'una guerra no es defineix per les falsificacions diplomàtiques sinó per la classe que condueix la guerra i els fins objectius que persegueix amb ella. Les guerres dels estats imperialistes, més enllà dels seus pretextos i de la seua retòrica política, són opressives, reaccionàries i van contra el poble. Només es pot caracteritzar com a guerres d'alliberament aquelles que alliberen el proletariat i les nacions oprimides. Després de la seua victòria, la insurrecció armada del proletariat contra els seus opressors es transforma, inevitablement, en una guerra revolucionària de l'estat proletari per a la consolidació i extensió del seu triomf. La política del socialisme no és, ni pot

ser, de caràcter purament “defensiu”. L’objectiu del socialisme és conquerir el món.

D’ací deriva nostra posició respecte a totes les formes de *pacifisme*, tant el pacifisme purament imperialista (Kellogg-Briand-Herriot, etcètera) com el petitburgès (Rolland-Barbusse i els seus partidaris de tot el món). L’essència del pacifisme és la condemna, ja siga hipòcrita o sincera, de l’ús de la força *en general*. En debilitar la voluntat dels oprimits serveix la causa dels opressors. El pacifisme idealista enfronta la guerra amb indignació moral com el corder que enfronta el ganivet del carnisser amb plorans vàlids. Però la tasca consisteix en enfrontar el ganivet de la burgesia amb el ganivet del proletariat; la força pacifista més influent és la socialdemocràcia. En temps de pau no estalvia bravates contra la guerra. Però segueix lligada a la “defensa nacional”. Açò és decisiu. Tota guerra, comence com comence, amenaça cada una de les nacions bel·ligerants. Els imperialistes saben per endavant que amb el primer rugit del canó, el patriotisme de la socialdemocràcia es convertirà en el més servil i passarà a ser la reserva més important del militarisme. D’aquí que el primer pas de la lluita revolucionària contra la guerra siga combatre intransigentment el pacifisme, desemmascarant el seu caràcter traïdor.

La Lliga de les Nacions és la ciutadella del pacifisme imperialista. Constitueix un acord històric transitori entre estats capitalistes en què els més forts manen i decideixen sobre els més dèbils, s’arrossegueuen enfront d’Amèrica del Nord o tracten de resistir, i en què tots són igualment enemics de la Unió Soviètica, però estan disposats a ocultar cadascun dels crims dels més poderosos i rapaços d’entre ells. Només els que estan políticament cecs, només els que estan totalment indefensos o els que corrompen deliberadament la consciència del poble, poden considerar, directament o indirecta, per a avui o per al futur, la Lliga de les Nacions com un instrument de pau.

Amb la pretensió del “desarmament” no s’evita ni es pot evitar la guerra. El programa de “desarmament” no és més que un intent (fins ara concretat només en el paper) de reduir en època de pau els costos de tal o qual armament. És sobretot una qüestió de tècnica militar i de l’estat en què es troben les arquitectures imperialistes. Ni els arsenals, ni les fàbriques de municions, ni els laboratoris, ni finalment (el que és més important) la indústria capitalista de conjunt, es debiliten gens ni mica amb els “programes de desarmament”. Els estats no es barallen perquè estan armats. Al contrari, fabriquen armes quan han de barallar-se. En el cas que esclate la guerra desapareixeran totes les limitacions de l’època de pau. Ja en 1914-1918 els estats no lluitaven amb les armes amb què s’havien proveït durant la pau sinó amb les que fabricaren durant la guerra. Allò de decisiu no són els arsenals sinó la capacitat productiva del país. A Estats Units li convé molt una limitació de l’armament a Europa, en època de pau, perquè així

podrà demostrar més decididament el seu predomini industrial durant la guerra. La burgesia alemanya s'inclina cap a la reducció de l'armament per a estar en igualtat de condicions quan esclate un nou conflicte sagnant. Per a Alemanya el "desarmament" general té el mateix sentit que la paritat naval amb França té per a Itàlia. La validesa d'aquests plans dependrà de la combinació de les forces imperialistes, de l'estat dels seus pressupostos, dels acords financers internacionals, etcètera. La qüestió del desarmament és una de les palanques que mou l'imperialisme per a preparar noves guerres. És pur xarlatanisme tractar de diferenciar entre els fusells, tancs o aeroplans ofensius o defensius. També en açò la política nord-americana està determinada pels interessos específics de l'imperialisme nord-americà, el més terrible de tots. La guerra no és un joc que es desenvolupa segons les guerres convencionals. La guerra exigeix i crea les armes que millor poden aniquilar l'enemic. El pacifisme petitburgès, que en un deu per cent, un trenta-tres per cent o un cinquanta per cent considera la proposta de desarmament com el "primer pas" vers la possibilitat d'impedir la guerra, és més perillós que tots els explosius i els gasos asfixiants. La melinita i l'hiperita poden complir la seua funció només perquè durant la pau les masses populars s'enverinen amb els bafs del pacifisme.

Sense la menor confiança en els programes capitalistes de desarmament o de limitació de l'armament, el proletari revolucionari es planteja un sol interrogant: *en mans de qui estan les armes?* Qualsevol arma en mans dels imperialistes està dirigida contra les nacions dèbils, contra la classe obrera, contra el socialisme, contra la humanitat. L'únic mitjà d'alliberar el nostre planeta de l'opressió i la guerra és que les armes estiguen en poder del proletariat i de les nacions oprimides.

La lluita a favor de l'autodeterminació de les nacions, a favor de tots els pobles, a favor de tots els oprimits i els que breguen per la seua independència és un dels aspectes més importants de la lluita contra la guerra. Qui recolza directament el sistema de la colonització i els protectorats, la dominació del capital britànic a l'Índia, del Japó en Corea o a Manxúria, de França a Indo-xina o en Àfrica; qui no combat l'esclavitud colonial i no recolza les insurreccions de les nacions oprimides ni la seua independència; qui defèn o idealitza el gandhisme, és a dir la política de resistència passiva aplicada a problemes que només es poden resoldre per la força de les armes, és, tanmateix les seues bones o males intencions, un lacai, un apòleg, un agent dels imperialistes, dels esclavistes, dels militaristes i els ajuda a preparar noves guerres que persegueixen vells o nous objectius.

La principal força contra la guerra és el proletariat. Només amb el seu exemple i sota la seua direcció els camperols i altres capes populars de la nació poden aixecar-se contra la guerra. Dos partits pesen per influir sobre el proletariat: el

Partit Comunista i la socialdemocràcia. Els partits intermedis (el SAP alemany, el PUP francès, l'ILP anglès, etcètera), no poden exercir un rol històric independent. En el problema de la guerra, que és l'altra cara del problema de la revolució proletària, la irreconciliable oposició entre comunisme i social-patriotisme assolirà la seua expressió més aguda.

Qui en nom del pacifisme, és a dir de la lluita superficial i de paraula contra la guerra, intente posar en una mateixa bossa tots els programes, tots els partits, totes les banderes, li rendeix un gran servei a l'imperialisme. En la qüestió de la guerra, com en totes les altres, el Partit Comunista ha de tractar d'alliberar les masses treballadores de la influència desintegradora i desmoralitzadora del reformisme.

Le Monde, el periòdic de Barbusse, Gorki i els altres organitzadors del Congrés Contra la Guerra, planteja amb persistència la unificació de la Internacional Comunista i la Segona Internacional. Per a lluitar contra la guerra, Barbusse traça un signe igual entre Lenin i Vandervelde. Açò serveix només per a rehabilitar Vandervelde i falsificar Lenin. Refusem la política de Barbusse i els seus seguidors i la considerem el més perillós dels verins polítics. Considerem que la Internacional Comunista i la Internacional Sindical Roja han comès un seriós error deixant-los la iniciativa de la crida a la conferència als impotents pacifistes sense principis.

Considerem totalment correcte, per tàctica i per principis, que l'URSS no haja entrat a la Lliga de les Nacions. En conseqüència, és lamentable que la Unió Soviètica haja declinat la seua autoritat enfront del Pacte Kellogg, frau complet l'objectiu de la qual és "justificar" només aquelles guerres que s'adeqüen als interessos nord-americans.

També considerem incorrecta la tendència de la diplomàcia soviètica a embellir la política de l'imperialisme nord-americà, particularment la seua iniciativa sobre el problema del desarmament. Reconeixem plenament com d'important és per a l'URSS establir relacions econòmiques i diplomàtiques normals amb Estats Units. Però no es pot assolir aquest objectiu amb capitulacions verbals a les maniobres de l'imperialisme nord-americà, el més fort i rapaç de tots els imperialismes. Esperem de la diplomàcia soviètica una declaració pública clara sobre el perill de la guerra i la lluita contra aquesta. Cal alçar ben alt la veu per a alertar el poble. En aquest problema candent, com menys s'adapte la burocràcia soviètica a les maniobres dels imperialistes, com més valentament aixequi la seua veu, més ardentment li respondran les masses treballadores de tot el món, més estretament s'alinearán junt amb l'URSS i amb més seguretat la defensaran contra el perill cada vegada major.

Al mateix temps, considerem la nostra obligació declarar ací obertament: ara, enfront del terrible perill que ens amenaça, és necessari, almenys, reparar els crims de la burocràcia stalinista contra la revolució i el comunisme; cal treure de les presons i l'exili als milers de bolxevics leninistes organitzadors de la Revolució d'Octubre, creadors de l'Exèrcit Roig, protagonistes de la Guerra Civil, inflexibles combatents revolucionaris. Ells volen lluitar i lluitaran a favor de la dictadura del proletariat i de la revolució mundial, contra la guerra imperialista, molt més enèrgicament que no els xarlatans pacifistes i els innumerables buròcrates stalinistes.

La política del front únic en la lluita contra la guerra mereix atenció especial i perseverança revolucionària. El Partit Comunista pot i ha de proposar obertament, sense valer-se d'intermediaris dubtosos, que totes les organitzacions obreres coordinen els seus esforços en la lluita contra la guerra. Per la nostra part, els bolxevics leninistes proposem els següents punts com a base d'un possible acord, que al mateix temps garantisca la independència total de les organitzacions i els seus programes.

- 1.- Renunciar a tota esperança en la Lliga de les Nacions i a les altres il·lusions pacifistes.
- 2.- Denunciar els programes capitalistes de “desarmament”, que només serveixen per a enganyar el poble.
- 3.- Ni un vot als governs capitalistes per al pressupost o el reclutament: ni un home, ni un centau.
- 4.- Denunciar el frau de la “defensa nacional”, ja que la nació capitalista es defèn oprimint i dividint les nacions més dèbils.
- 5.- Realitzar una campanya per la col·laboració econòmica amb la Unió Soviètica basant-se en un programa ampli, elaborat en conjunt amb les organitzacions obreres de masses.
- 6.- Denunciar contínuament i sistemàtica les intrigues imperialistes contra el primer i únic estat obrer.
- 7.- Fer agitació contra la guerra en les fàbriques de productes bèl·lics, entre els soldats i els mariners. Preparar punts de suport revolucionaris en les indústries de guerra, en l'exèrcit i l'armada.

8.- Educar l'Exèrcit Roig no sols en la valenta defensa de la pàtria socialista sinó, també, en la constant disposició a acudir en ajuda de la revolució proletària i de les insurreccions dels pobles oprimits d'altres països.

9.- Educar sistemàticament les masses treballadores de tot el món en la devoció al primer estat proletari. Malgrat els indiscutibles errors polítics de l'actual fracció dominant, l'URSS continua sent la vertadera pàtria del proletariat internacional. La seua defensa és un deure ineludible per a tot obrer honest.

10.- Explicar infatigablement als obrers de tot el món que només es pot establir una societat socialista a escala internacional, i que el vertader suport a l'URSS consisteix en l'extensió de la revolució proletària mundial.